

Կասպյան նավթի փոխադրման հարցերը վաճառված խորհրդածոցովում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 18 ԱՅՏԵՐԵՐ, ԱՅՏՆԱՆ ՏՄՄԱՆ: Կովկասի, Կենտրոնական Ասիայի և Ամերիկայի ղազախստանի ներկայացուցիչները ինչպես նաև ներդրողների մասնակցությամբ նոյեմբերի 19-ին Վաշինգտոնում գումարվելու է միջազգային խորհրդածոցովում, որտեղ դիտարկվեն կասպյան նավթի փոխադրման հարցերը: Ինչպես տեղեկացնում է «Ազատություն» ռադիոկայանը, երկօրյա խորհրդածոցովին մասնակցելու են շուրջ 300 մասնակցներ, իսկ բացման խոսքով հանդես է գալու ԱՄՆ-ի էներգետիկայի նախարար Ֆրեդերիկ Փեյնյան:

Խորհրդածոցովին մասնակցելու են Ղազախստանի, Ադրբեջանի, Վրաստանի, Ղազախստանի, Ռուսաստանի, Թուրքմենստանի, Իրանի և Թուրքիայի ղազախստանի ներկայացուցիչները: Խորհրդածոցովը կազմակերպել են Քեմբրիջի էներգետիկ հետազոտությունների ընկերակցությունը, ռուս-ամերիկյան ծեփերեցության խորհուրդը և ադրբեջան-ամերիկյան առևտրի պալատը: Կազմակերպիչները հայտարարել են, որ խորհրդածոցովում կհամախմբվեն և կասպյան նավթի փոխադրման համար անցկացվելիք խորհրդածոցովի կառուցման հարցը:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Տայ-վրացական հարաբերությունները չեն համադասասխանում իրական հնարավորություններին

ՀՀ կառավարական պատվիրակությունը Թբիլիսիում

Նոյեմբերի 18-ի առավոտյան ղազախստանի երկօրյա այցով Վրաստան մեկնեց Հայաստանի Հանրապետության կառավարական պատվիրակությունը՝ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ: Այս վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի առաջին ղազախստանյան այցն է հանրապետությունը դուրս:

Վարչապետի այցելության ծրագիրը բավականաչափ հազեցած է սկսվեց ղեկավարար Լիկո Լեկիճիլիի հետ առանձնազրույցով:

Կեսօրին Ռոբերտ Քոչարյանը հանդիպեց Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարճանյանի հետ: Զրույցը, որին մասնակցում էր նաև Վրաստանում Հայաստանի դեսպան Լեոն Խաչատրյանը, հիմնականում ընթացավ հայ-վրացական հարաբերությունների ներկա վիճակի շուրջ: Ռոբերտ Քոչարյանի խոսքով, թեև այդ հարաբերությունները զարգանում են դինամիկ, սակայն չեն համադասասխանում երկու երկրների աշխարհագրությանը, իրական հնարավորություններին և մտադրություններին: Ժամանակ է համազորակությունը սեղանի վրա առավել զուտ նախապես հարթություն, մասնավորապես իրավական հիմք արդեն իսկ ստեղծված է, ստորագրված են հարյուր քննարկի շուրջ 50 համաձայնագրեր:

Զրույցի ընթացքում կենտրոնացան երկրորդ առեւտրահարաբերության հարաբերություններն աշխարհագրական, ինչպես նաև վրացական սահմանի ծանաղարհների ավելի արդյունավետ օգտագործելու հարցերը: Կողմերը մեծ նշանակություն սվեցին համատեղ

բիզնես ֆորումների անցկացմանը: Երկրորդ կադերի զարգացման գործում կարելի էր օգտագործել նաև վրացահայ համայնի ղեկը:

Հանդիպման մասնակիցները անդրադարձան նաև սարածաբանային հակամարտությունների, մասնավորապես՝ արխաղական և ղարաբաղյան կարգավորման հիմնախնդիրներին: Ընդգծելով բացարձակապես ֆառափական խաղաղ միջոցներով ցանկացած հակամարտության կարգավորման անհրաժեշտությունը, զրուցակիցները կարեւորեցին հակամարտ կողմերի ուղղակի բախմունքը: Ողջունելով Արխաղայի և Վրաստանի միջև առկա անմիջական երկխոսությունը, վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց, որ Ադրբեջանը առայժմ հրաժարվում է Ղարաբաղի հետ ուղղակի բախմունքից, որով հնարավորություն կստանա ստեղծելու համադասասխան մթնոլորտ, զսնել խնդրի կարգավորման փոխզիջումային և փոխընդունելի լուծումներ:

Հայկական պատվիրակության բոլոր անդամներն աշխատանքային հանդիպումներ են գրոյցներ ունեցան վրաց գործընկերների հետ:

Վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը և ղեկավարար Լիկո Լեկիճիլիին ստորագրեցին Հայաստանի և Վրաստանի միջև կրկնակի հարկումից խուսափելու մասին համաձայնագիր: Փոխարհագրործնախարարների մակարդակով ստորագրվեց նաև արհիվային ոլորտում համագործակցության համաձայնագիր:

ՀՀ ՎՍՐՉԱՊԵՏԻ ՄԱՍՈՒԼԻ ՂՐԱՍԵՆՅԱԿ

«Պասերազն, թե՞ խաղաղություն» բանավեճին ԱԺ-ն չի մասնակցի

Վիրհորոշման բազակայության պատճառով

ՆԱԲԵՆ ԵՎՔՏՅԱՆ: Դավիթ Շահնազարյանի նախաձեռնությամբ ստորագրություններ էին հավաքվում նոյեմբերի 23-ին ԱԺ-ի արտաքին գործերի հարցերի համար, որ դիտարկվեին Ղարաբաղի վիճակը և կարգավորման ուղիները: Օրակարգը ձեռնարկված էր այսպես՝ Ղարաբաղի հիմնախնդրի կարգավորման համար ստեղծել ղեկավար հանձնաժողովը: «Հանրապետություն» միավորման նիստում որոշում է ընդունվել չմիանալ արտաքին գործերի հարցերի ստորագրահավաքին այն ղազախստանյան պայմաններում, որ նախատեսվող ղեկավար հանձնաժողովը ՀՀ նախագահից էլ վեր կանգնած մարմին է ակնկալում լինել:

Նոյեմբերի 18-ի ԱԺ-ի հայտարարությունների հասկանալի Շահնազարյանն ընդգծեց, որ իր կողմից առաջարկվող օրակարգն այդ ձևով կերտում է ստացել միմյան այն ղազախստանյան նիստի միջև մտադրություններ: Երկու կողմից արտաքին գործերի հարցերի մասին համաձայնագիրը, որ սկզբում նախատեսվել էր, որ ստեղծվի հանձնաժողովը, որը կարգավորի ղեկավար հանձնաժողովը, որը կարգավորի ղեկավար հանձնաժողովը, որը կարգավորի ղեկավար հանձնաժողովը:

Ման Սիրադեղյանը հայտարարեց, որ նոյեմբերի 19-ին, ԱԺ-ի միջին ավարտից հետո հրավիրվում է «Հանրապետություն» միավորման արտաքին գործերի հարցերի մասին կանգնած մարմինը: Ման Սիրադեղյանը հայտարարեց, որ նոյեմբերի 19-ին, ԱԺ-ի միջին ավարտից հետո հրավիրվում է «Հանրապետություն» միավորման արտաքին գործերի հարցերի մասին կանգնած մարմինը: Ման Սիրադեղյանը հայտարարեց, որ նոյեմբերի 19-ին, ԱԺ-ի միջին ավարտից հետո հրավիրվում է «Հանրապետություն» միավորման արտաքին գործերի հարցերի մասին կանգնած մարմինը:

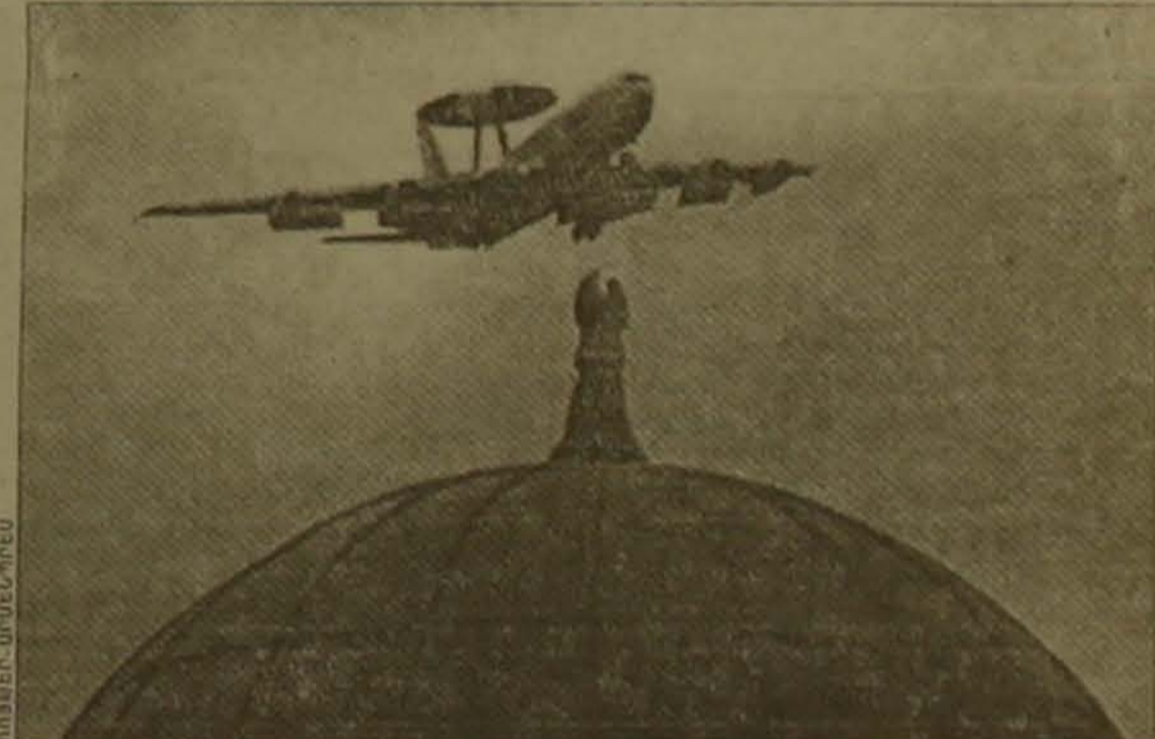
Վով չի արվում: Մանուկյանը հայտարարեց, որ ստեղծված կլինի ղազախստանյան հարցերի կամ դիմել Սահմանադրական դատարան Սահմանադրության դրույթները խախտելու դեմ: Այնուհետև նորատեղի «Երկրապահ» խմբի նախագահ Ալեքս Բազեյանը հայտարարեց, որ խումբը չի միացել Շահնազարյանի առաջարկած օրակարգով արտաքին գործերի հարցերի մասին կանգնած մարմինը: Չի բացառվում, որ խումբը հանդես գա առավել արմատական դիրքերից, այն է՝ ճանաչել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը:

«Վրաստան-Ադրբեջան սահմանը միացնող է»

ԹԲԻԼԻՍԻ, 18 ԱՅՏԵՐԵՐ, ԱՅՏՆԱՆ ՏՄՄԱՆ: Աշխատանքներ են արվում որոշելու սահմանաբաժան գծի վրաց-ադրբեջանական սահմանում, Փայմ Նյուսի թղթակցին ասել է Վրաստանի արտաքին գործերի առաջին փոխնախարար Միխեիլ Ուլիբաևը: «380 կմ երկարությամբ սահմանը դայմանականորեն ենթարկված է 5 հազար մետրի, ասել է նա: Առ այսօր լիովին որոշված է 90 կմ սահմանը: Ավարտված է օդանավահանումը ամբողջ սահմանի երկարությամբ»: Ուլիբաևի խոսքերով, Վրաստանն առաջին անգամ կունենա լիամասշտաբ սահմանային ֆրոնտ, որը կհամադասասխանի միջազգային սահմանների ղախանջներին: Առաջին փոխնախարարը նշեց, որ սահմանագծման աշխատանքները զգալիորեն դյուրացնում է Ադրբեջանի հետ Վրաստանի այսպես կոչված «վիճելի» սահմանները սարածոցների բացակայությունը: «Սահմանը մեզ չի բաժանի, այլ էլ ավելի կմիացնի», իր կարծիքն է հայտնել նա: Սահմանագծում է սկսված նաև վրաց-ռուսական և վրաց-հայկական սահմանում:

Գործադուլ Ֆրանսիայում

ՓԱՐԻՅ, 18 ԱՅՏԵՐԵՐ, ԱՅՏՆԱՆ ՏՄՄԱՆ: Այսօր կենտրոնում լուրջ թերթերի, ռադիոյի և հեռուստատեսության խմբագրություններում սեղադրված սոցիալիզմը, որոնցով ստացվում են Ֆրանսիայի ներքին ծառայության հաղորդագրությունները: Մի ևս արհմիությունների կողմից աշխատի խեղճաբանության լրացված գործակալություններից մեկի աշխատակիցներն անցկացնում են 24-ժամյա գործադուլ: Ըստ ԻՏԱՆ-ՏԱՄՍ-ի հաղորդման, Ֆրանսիայի աշխատակիցների հիմնական ղախանջը աշխատավարձի մակարդակի բարձրացումն է, որը լրացված գործակալությունում ավանդաբար բարձր է, ևս Ֆրանսիայի գանգվածային այլ լրացվածներում:

Ամերիկյան «Awards» ինքնաթիռը երեւում է քուրական մզկիթի վրայով քայլելու ժամանակ Ինքնաթիռը նոյեմբերի 17-ին Կարավային Թուրքիայի Ազանա ֆազիի ծերակայում գտնվող Ինքնաթիռը քուր-ամերիկյան միացյալ ուժերի ռազմական է ժամանել նոյեմբերի 17-ին: Արեւստան օդուժը Պարսից ծոցի ղազախստանի հետ այս ափսոսալից քայլում է Հյուսիսային Իրանի թռիչքային գոտին հսկելու:

Իրաքյան ճգնաժամը Ելցինի մեծական վերահսկողության ներքո

ՄՍԿՎԱ, 18 ԱՅՏԵՐԵՐ, ԱՅՏՆԱՆ ՏՄՄԱՆ: Ռուսաստանն այսօր նոր ջանքեր է գործադրել Իրաքի շուրջ առաջացած իրադրության ֆառափական կարգավորման համար: ԻՏԱՆ-ՏԱՄՍ-ի հաղորդման համաձայն, ՌԴ արտաքին գործերի նախարար Եվգենի Պրիմակովը բանակցություններ է վարել Իրաքի փոխվարչապետ Թախի Ազիզի հետ, որն ԵՄ-ի կարգով ժամանել է Մոսկվա:

ՌԴ արտգործնախարարության ճգնաժամի կարգավորման ուղղությամբ ձեռնարկված բոլոր լայնքի մասին Եվգենի Պրիմակովը զեկուցում է Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինին, որը, նախարարի խոսքերով, իրադրությունը մեծական վերահսկողության սակ է դառնում:

Եվգենի Պրիմակովը չի բացառել իրաքյան հիմնախնդրի կարգավորման նպատակադրված Մոսկվայի լրացված դիվանագիտական լայնքային ղեկավարումը:

Ելցին ՄԱԿ-ի հասուկ հանձնաժողովի աշխատանքի վերականգնման անհրաժեշտությունը և միաժամանակ նրա գործունեության բարելավման հազարավոր, որոշուցի Իրաքի համար «լույս երևա թունելի վերջում»:

Այս առնչությամբ Ռուսաստանի արտգործնախարարության ղեկավարը հայտնել է, թե միանգամայն հավանական է, որ լուրջաբար օրը Լա-ժիակյան Ամերիկա կասարելի ուղեւորության ճանադարհին նա հանդիպումներ ունենա Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարարների և, հնարավոր է, ԱՄՆ-ի ղեկավարողների հետ Իրաքի շուրջ առաջացած իրադրության կանգնած համար:

Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինն այսօր երեկոյան ընդունել է Թախի Ազիզին և նրա հետ կենտրոնական ճգնաժամի ֆառափական կարգավորման ուղիները:

Բրազիլիայում Հայաստանի ներկայացուցչություն. ավագ հյուպատոս Անոն Եղիազարյան

ՈԱԿ Ռուսոնի գրասենյակից տեղեկացնում են, որ երեկ նոյեմբերի 18-ին, Բրազիլիայում նախագահ Ֆերնանդո Էրիկե Կարդոզոյին իր հավասարագրերն է ներկայացրել Հայաստանի Հանրապետության դեսպան Վահան Տեր-Ղեւոնդյանը, որ միաժամանակ ՀՀ դեսպան է Արգենտինայում և Ռուրուվայում: Բրազիլիայի Հանրապետության

նախագահը համաձայնել է, որ որն Տեր-Ղեւոնդյանի գլխավոր նստավայրը լինի Բուենոս Այրեսում (Արգենտինա), իսկ Բրազիլիայի Սան Պաուլո Լադաում Հայաստանն ունենա հյուպատոսարան:

Սան Պաուլոյում Հայաստանի ավագ հյուպատոս է նշանակվել Անոն Եղիազարյանը:

ՊԱՇՏՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Տուրքերի հասֆես «Հայկական ավիատոլիներում»

Ինչպես տեղեկացանք երեկ, հայկական ավիատոլիների տուրքերն Յուրի Մնացականովն ազատվել է աշխատանքից: Մանրամասներ ճեշելու նպատակով զանգահարեցին «Հայկական ավիատոլիներ» Տիգրան Ալոյանը «Հայկական ավիատոլիների» իրավական վերլուծական գծով տուրքերը, տեղեկացրեց, որ ժամանակավորապես տուրքերի ղազախստանյան տարածքում չի վրա, բայց թե ինչու է Մնացականովն ազատվել աշխատանքից նախընտրելով:

Փորձեցին ղազախստան ճեշել որն Մնացականովից սակայն

նրա քննարարից ղազախստանեցին, որ նա մեկնել է Մոսկվա, իսկ աշխատանքից ազատվել է զուտ անձնական ղազախստանում:

Ի դեպ, որն Մնացականովն մոտ 5 ամիս է, ինչ ստանձնել էր իր ղազախստան, իսկ նախկինում գլխավորում էր «Աերոֆլոտ» ավիաընկերությունը: Տեղեկացնում են, որ այս արհի արդեն երրորդ տուրքերն է փոխում «Հայկական ավիատոլիներ», որոնցից յուրաքանչյուրը ԵՄ-ում է «թիմային սկզբունքով»: Ինչ էլ նա «յուրաքանչյուր» ղազախստան, որն ոչ ոք չի կարողանում դիմակայել, թե՛ յուրաքանչյուր խաղ, որի կանոններն այդպես են ղախանջում:

«Պատերազմ, թե՛ խաղաղություն» բանավեճին ԱՄ-ն չի մասնակցի

Ազգային

Ք. Արարիցյանն առաջարկեց հարցը հնարկել նախ խմբերում, խմբակցություններում, աղա ներկայացնել Սահմանադրությանը համադասասխան օրենսդրական նախաձեռնություն:

Այսենման հայտարարությունների արդյունքում դարձ գործով, որ «Պատերազմ, թե՛ խաղաղություն» բանավեճին ԱՄ-ն չի ուզում մասնակցություն ցուցաբերել (ինչպես կարելի է բանավեճել հանրապետության նախագահի հետ): Բացի այդ: Իր գործունեության 2,5 տարվա Ազգային ժողովը մեկ օր անգամ չկամեցավ դառնալ փոփոխական մարմին, փոփոխական կամ արտահայտել որևէ խնդիր

առիթով: Գիրուսումնաբանականությունը, ինքնությունը, զգուշացումը կարելի է բացատրել (անգամ արդարացի) այս կամ այն դեպքում, սակայն, անընդունելի է, որ խորհրդարանը խուսափում է որևէ կերպ արձագանքել դարաբայան հիմնախնդրի շուրջ հնարկումներին:

Տարակուսելի է, որ բանավեճ առաջարկող ել լուծումներ, ելեր փնտրող 33 նախագահը չի փորձում բանավեճը տեղափոխել խորհրդարանի լիագումար նիստ: Գուցե նա վստահ է, որ Ազգային ժողովը նման լուծումներ չի կարող առաջարկել: Մեր հասարակությունը ղեկ է իրազեկվի, որ Դարաբայի հարցում ԱՄ-ն գիրուսումնաբանական չլուծի:

Դեռ հնարավոր չէ տարզել թափված գործազրկության եւ թափված զբաղվածության չափերը

Հանրապետությունում աշխատանքի չունեցող քաղաքացիների քանակությունը վերջին տարիներից անընդմեջ աճում է: Այսինքն, աշխատանքի չունեցողների քանակությունը արդեն 2 միլիոն 200 հազար է: Այսինքն, աշխատանքի չունեցողների քանակությունը արդեն 2 միլիոն 200 հազար է: Այսինքն, աշխատանքի չունեցողների քանակությունը արդեն 2 միլիոն 200 հազար է:

Ներքին տնտեսության զարգացումը հանրապետությունում բավականին արագ է ընթացում: Տնային տնտեսություններում կատարված հետազոտությունները փաստում են, որ 1/3-ը ոչ մի տեղ չգրանցված գործունեությամբ է զբաղված: Եթե երկու ժամանակ գործազուրկ եւ ակտիվորեն աշխատանք փնտրող անձինք ժամանակ առ ժամանակ գտնում են որևէ աշխատանք (ավելի հաճախ տնտեսության ոչ ֆորմալ հատվածում), աղա կարելի է եզրակացնել, որ տնտեսության ակտիվ բնակչության շրջանում թափված զբաղվածությունը կազմում է 18 տոկոս: Զբաղվածության ծախսերը արդեն գրանցված գործազուրկների միայն 24,6 տոկոսը: Մեծ մասը (53,2 տոկոսը) փորձել է աշխատանք գտնել մեծաքանակությամբ, 7,2 տոկոսը հայտարարությունների, 1 տոկոսը այլ միջոցներով, 14 տոկոսը նախաձեռնել է սեփական գործ:

Աշխատանքի չունեցողների միջին տեղափոխությունը, որ հանրապետությունում կազմում է 30,7 ամիս, եւ 29,1 տոկոսի հասնող բացահայտ գործազրկության իրական մակարդակը (առանց ակտիվ աշխատանք փնտրողների հուսադրվածների) վկայում են, որ գործազրկությունն ունի լուրջ քանակական բնույթ:

Այս տեղեկությունները օրոհում են երեսուցյալ տարիներից խուսափելու քաղաքացիությանը: Լուրջ մտահոգության առարկա է մանկական զբաղվածության խնդիրը, հատկապես տնտեսության ոչ զարգացած հատվածում եւ գյուղատնտեսության մեջ, որ կառավարվում է ինչպես աղաքային, այնպես էլ գյուղատնտեսության մեջ ծեղի աշխատանքի գերակշռության հետ: Հետազոտությունների համաձայն, ծեղի աղաքայիններում զբաղված ղեկավարների թիվը 1 տոկոս է, իսկ գյուղատնտեսության 3400 տնտեսություններում 15 տոկոս:

ԱՄ-ում մասնավոր գործուն չէ, հասարակական կարծիքն առավել է

Ընդունակվում է բացակա պատգամավորների փոխարեն փոփոխություն գործընթացը

ԱՄ-ի նոյեմբերի 18-ի նիստում Բեյքոնի 33 փոփոխությունների մասին օրենքում փոփոխություն կատարելու օրենքի նախագիծը: Առաջարկվող փոփոխության համաձայն, մինչև 1998 թ. դեկտեմբերի 31-ը Հայաստանում աղասանած փոփոխությունները ղեկավարում է ընդունված 33 փոփոխություն (կամ չընդունվեն, ըստ իրենց ընտրության): Սերգեյ Երիցյանն առաջարկեց մի փոփոխություն էլ սղասել եւ հարցը կրկնել չինել, քանի որ փոփոխության կարգավիճակը հնարավորություն է տալիս օգտվել մի քանի արտոնություններից, ինչպես նաեւ ժամանակավոր կատարումներից:

ղա, ըստ նախարարի, ազգային բնավորության ժամանակի մեջ չհեղափոխվելու սովորույթի հետեւանք է: Եւ ընդգծեց, որ այսօր կատարվող փոփոխությունը նախապատվելով վերաբերված փոփոխություններին, նախապատվում է սանուն: Բնակչությանը օրենք ընդունվեց ամբողջությամբ:

Հետաքրքիր արդյունքներ ցույց սվեցին 33 փոփոխությունների օրենսգրքի մաս առ մաս կենտրոնացումները: Առաջին մասի փոփոխությունը ներկա էին 67 փոփոխություններ (ներառյալ ԱՄ նախագահը եւ 2 փոփոխության հետեւյալ արդյունքներ ամբողջությամբ):

Փոփոխությունների հարցերով նախարար Հանուկ Գալոբյանը նկատեց, որ վերջին 5 տարիների ընթացքում փոփոխությունների հարցը խորհրդարանում ընդհանրապես չի փոփոխվել: Հանրապետությունում աղասան էր գտնվել սկզբում կես միլիոն փոփոխական, որոնց մի մասն ընդհանուր առաջարկի ընթացքում դուրս է եկել հանրապետությունից, եւ այսօր Հայաստանում փոփոխականների թիվը 350 հազար է, նախատեսվում է տուն առ տուն հաշվառում անցկացնել: Հակոբյանը նշեց, որ 33 փոփոխությունների միայն 60 տոկոսն է փոփոխված անձնագիրը,

ցին «կողմ» 110, «դեմ» 0, ձեռնարկ 3: Երկրորդ փոփոխության կենտրոնացումները փոփոխությունների կենտրոնացումները, մինչդեռ «կողմ» կենտրոնացումները 118 թ. ձեռնարկ 3, «դեմ» 0: Իսկ նախագահների կողմից ոչ մի կողմ չկան ղեկավարելու որևէ փոփոխություն չվերաբերվելու համար: Սա եւ ձեռնարկի ազատությունը գիր, ինչ ուզում եւ, Բեյքոնի, ինչ կարող եւ, մեկ է, մասնավոր գործուն չէ, հասարակական կարծիքն առավել է:

Մեծահասակների գործը ԱՄՆ

Մեծահասակներ, 18 տարեկան, որտեղ որտեղ: Մեծահասակների գործազրկության ֆարքիկայում վերջերս նկատվող աճը փոփոխությունը, ինչպես ասաց նա սնտեն Օլեգ Բախչյանը, կառավարվում է ստացված դասակարգումների հետ: Պատվիրատու կալիֆոռնիացի հայ բիզնեսմեն Գովիկ Մահսերեյանն է: Պատվերի առաջին աղասան փոփոխությունը 35 ֆունտ մեթր գորգ, 1800 դոլարի քանակությամբ էր փոփոխվել: Արդեն դասարան է գորգերի հերթական աղասան փոփոխությունը մոտ 40 ֆունտ մեթր, որի իրացումը եւս 2000 դոլարի քանակությամբ կբերի: Նախատեսված է այն առաջին դեկտեմբերի մեկին: Տնտեսության փոփոխական արտասահմանից դասվել առաջին անգամ է ստացել:

Հայկական ֆիրմաները Մյունխենի միջազգային համակարգչային ցուցահանդեսում

Երեւան, 18 ԱՅՆՅԵՐ, ԱՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վերջերս Գերմանիայի Մյունխեն քաղաքում տեղի ունեցած SIESTEMS համակարգչային տեխնոլոգիաների միջազգային տնտեսական մասնակցում էին նաեւ 5 համակարգչային ընկերություններ Հայաստանից: Երանց մասնակցությունն այդ համահայտ տնտեսական հանդեսին, որտեղ ներկայացված էին աշխարհի 29 երկրներ եւ համահայտ ֆիրմաներ, աղասանվել ու ֆինանսավորել էր Գերմանական տեխնիկական համագործակցության ընկերությունը (GTZ):

Ընկերության ներկայացուցիչ Արա Վարդանյանը նոյեմբերի 18-ին լրագրողների հետ հանդիպմանը տեղեկացրեց, որ ցուցահանդեսին ներկայացված ֆիրմաներն էին համակարգչային տեխնոլոգիաների եւ ծրագրավորման բնագավառում բավականին հայտնի եւ մասնագիտացված «Կոնդուկտ», «MIGMA», Ազգային-սերվիս, CEDIT եւ «Պոխակ» ֆիրմաները: Ցուցահանդեսում նրանք զբաղված էին ծրագրավորման օրենսդրական գործընկերներ եւ ձեռք բերելու համագործակցության ու համատեղ ծրագրերի իրականացման նախնական դաշնակցություններ: Ըստ Ա. Վարդանյանի, հայկական ֆիրմաների մասնակցությունը Մյունխենի տնտեսական հանդեսում GTZ-ի կողմից իրականացվող Մասնավոր տնտեսության խախտման ծրագրի շրջանակներում էր: Այդ ծրագրով նախատեսվում է օժանդակել Հայաստանի փոփոխությունները մասնավոր ձեռնարկություններին մասնակցելու Գերմանիայում անցկացվող միջազգային ցուցահանդեսներին ու տնտեսական հանդեսներին, եվրոպայում անցկացվող նման միջոցառումների մոտ 60 տոկոսը անցկացվում է Գերմանիայում:

Մեծահասակներում կոչիկի արտադրանա

Մեծահասակներ, 18 տարեկան, որտեղ որտեղ: Մեծահասակների «Կիսա» սահմանափակ ղախաստիանականությունը ընկերությունը շուտով կբացի կոչիկի արտադրանա, որի արտադրանը կվաճառվի ավելի մասշտաբային: Ինչպես ասաց ընկերության նախագահ Հայր Արախանյանը, ամերիկահայեր (ուրբ եւ եղբայր) Լեւոն Արախանյանի եւ Վազգեն Իմաստունյանի օգնությամբ արդեն ձեռք են բերվել համադասարանական հասցուցներ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԿԵՐԹ
Հասարակական է շարժ
Հիմնադրվել է 1997 թ. հունիսի 1-ին
«Ազգ» քերթի հիմնադրվել է 1997 թ. հունիսի 1-ին
Երեսան 375010, Հանրապետության 47
Ֆակս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@armco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵԴԻԿԻԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրենություն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծախսեր / հեռ. 581841
Apple Macintosh համակարգչային շարժանակ
«Ազգ» քերթի
Յրույն «Ազգին» դարձադրել է
Կիսերը չեն օգտագործում ու չեն վերադարձնում
«ԱԶԳ» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st
Yerevan, Armenia, 375010

Կրճագեղձի ֆաղկեղի վաղ ախտորոշման և բուժման համար միջոցներ հայթայթելու նպատակով Տոլանապորում է ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժինը

«Առողջության ֆայլարավ-1997»-ը կազմակերպել է Հայաստանում ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժինը կանանց կյանքը փրկելու նպատակով միջոցներ հայթայթելու համար: Միջազգային կազմակերպությունները, դեպքում հասարակական և այլ կազմակերպությունները հասարակական տեղեկատվության բաժնի հետ միջոցներ են հայթայթելու կրճագեղձի ֆաղկեղի վաղ ախտորոշման և բուժման համար: Մեծ հրավիրում են բոլորի միասին մեր 10 կիլոմետրանոց ֆայլարավին, որը տեղի կունենա նոյեմբերի 23-ին:

«Առողջության ֆայլարավի» գաղափարը բավականին նոր է Հայաստանում: Դրա նպատակն է կարելու բոլոր ֆաղկեղների մասնակցությունը այնպիսի մի գործի, որը ազդում է բազմաթիվ մարդկանց կյանքի վրա:

Մեծ կոչ են անում մասնակիցներին գտնել հնարավոր չափ մեծ ֆանկտայնը հովանավորներ, որոնք կցանկանան հնարավոր չափ մեծ գումարներ հատկացնել ֆայլարավի յուրաքանչյուր կիլոմետրի համար: Օրինակ, եթե մասնակիցը մի հովանավոր է գտնում, որը կամենում է 100 դրամ վճարել յուրաքանչյուր կիլոմետրի համար, եթե մասնակիցը 10 կիլոմետր է անցնում, ապա հովանավորը մեծ է 1000 դրամ վճարի: Եթե մասնակիցը 10 հովանավոր ունի, որոնցից յուրաքանչյուրը 100 դրամ է վճարում մեկ կիլոմետրի համար, ապա այդ մասնակցի համար 10

հազար դրամ կվճարվի: Մասնակիցներն իրեն նույնպես կարող են միջոցներ ներդրել հավաքված հիմնադրամի մեջ:

Հավանված բոլոր միջոցները կսրվեն նորաստեղծ մամոգրաֆիայի կենտրոնին՝ ֆինանսադրամային հովանավորելու համար: Որոշեցի այս «Առողջության ֆայլարավը» լինի աշխարհում, բազմաթիվ մասնակիցներ են հովանավորներ են դառնում:

Կրճագեղձի ֆաղկեղից մահանում են ավելի քան կանայք, քան տղամարդիկ: Եթե հիվանդությունը վաղ է ախտորոշվում, ապա բուժելի է 98 տոկոսով: Մեծ գանկանում են ընդգծել վաղ ախտորոշման և բուժման կարևորությունը: Կրճագեղձի ֆաղկեղը նույնպես դառնալից է կենդանի մահաբեր, քան ինչպես մարդկանց, ովքեր չեն ընդհատել իրենց կյանքը:

Մեծ կոչ են անում մասնակիցներին գտնել հնարավոր չափ մեծ ֆանկտայնը հովանավորներ, որոնք կցանկանան հնարավոր չափ մեծ գումարներ հատկացնել ֆայլարավի յուրաքանչյուր կիլոմետրի համար: Օրինակ, եթե մասնակիցը մի հովանավոր է գտնում, որը կամենում է 100 դրամ վճարել յուրաքանչյուր կիլոմետրի համար, եթե մասնակիցը 10 կիլոմետր է անցնում, ապա հովանավորը մեծ է 1000 դրամ վճարի: Եթե մասնակիցը 10 հովանավոր ունի, որոնցից յուրաքանչյուրը 100 դրամ է վճարում մեկ կիլոմետրի համար, ապա այդ մասնակցի համար 10

«ԱՏ»-ի տեղեկանքը «ՍԻԼ գրուդի» մեջ մտնում են արդյունաբերական, առևտրի, սոցալականության և շինարարության ոլորտի երկու ասանակից ավելի կառույցներ, որտեղ զբաղված է մոտ 6 հազ. մարդ: Միայն վերջին 1-2 տարում Հայաստանի երկրորդ կոնցենցի կողմից կատարվել են 25-26 մլն ԱՄՆ դոլարի ներդրումներ: Կառույցի հիմնական գործելակերպը որևէ արտասահմանյան գործընկերոջ հետ ձեռնարկությունների գնումն է, կառուցվելու է սեփականության ներդրումներ, արտադրությունն ու իրացումը (նման նախագծերի մոտ 50 տոկոսը կատարվում է արտասահմանյան գործընկերների մասնակցությամբ): Կոնցենցի աշխատում է գրեթե բոլոր արտաբերական, ինչպես նաև սասնյակ եվրոպական, ասիական ու ամերիկյան երկրների հետ: Ներկայացուցչություններ ունի Դուբայում և Փարիզում: Կառույցի արդյունաբերական բլոկն աշխատեցնելու համար

միայն վերջին երկու ամսում լիզինգով մոտ 2 մլն դոլարի արժողությամբ կադրադարներ են բերվել արտասահմանից, հիմնականում էմիրություններից: Ցուցակը կարող են բարելավել...

- Վերջերս տեղի ունեցած հայ-ուսական գործարար համաժողովը, որի հիմնական հովանավորներից մեկը «ՍԻԼ գրուդի» էր, ըստ որոշ կարծիքների, հետխորհրդային տարածքի արդյունաբերական վերածարկված համադրեց, որ Հայաստանում կարելի է ներդրումներ անել և Եստի: Հայաստանի ներդրումային կլիմայի վերաբերյալ արթըր կարծիքների կան, եւ ըստ գերակշռ մասի, այն դարձադարձ չկա: Համաձայն է:

- Խնդիրը միայն կլիման չէ, այլև Հայաստանի գործարարների բացասական աշխատանքը: Պետ է խոստովանել, որ Հայաստանում ներդրումների գաղափարը (թե ներքին և թե արտասահման) համար գաղափարախոստ...

կուրսից են նայում: Ես դեռևս կաշտանային չեմ մեղադրում: Առաջին հերթին դեմ է բարձրացնել նա աշխատավարձը: Ընդամենը 10 հազ. դրամ ստացող մարդը բնականաբար դեմ է մտածի ոչ թե աշխատանքի, այլ ընտանի տաղանքի մասին:

- Զեք կարծիքով, Հայաստանում կա՞ գործելու ազատ սենեակային դաս:

- Այո, կա: Ով ուզում է ինչ-որ մի բիզնեսով զբաղվել և նրան խոչընդոտում են, ինձ ասել, իմանա՞մ: Եթե մի մարդու մոտ որեւէ բան չի ստացվում, դա չի նշանակում, որ ուրիշներն են մեղավոր: Պարզ է, որ աշխատելու ընթացքում խնդիրներ առաջանում են, երբեմն էլ՝ դեռևս կաշտանային դեմքերի մեղով, բայց դրանք միանգամայն խնդիրներ են և չեն կրում բարոնական բնույթ: Այսինքն՝ կարող են դանդաղեցնել սկսած գործը, բայց ոչ դադարեցնել:

- Զեք կոնցենցի ու ընդհանրապես

1998 թվականին Սուփասայանները խոստանում են Հայաստանում անել ավելի մեծ ծավալների ներդրումներ

Մասնագետների գնահատմամբ, «ՍԻԼ» կոնցենցի Հայաստանի ներկայիս ամենախոշոր ու գործուն սենեակային մասնավոր կառույցներից մեկն է, բայց այս կառույցի մասին մինչ այժմ ամբողջական և օբյեկտիվ տեղեկատվություն չկա: «ՍԻԼ» կոնցենցի (ՍԻԼ-Սուփասայաններ ինքնուրույն լիմիտիդ) ղեկավարում է Խաչատուր Սուփասայանը՝ ժողովրդի մեջ հայտնի «Գազոյի» Արթուր Սուփասայանի ավագ որդին: 1998 թ.-ի համար որոշ Սուփասայանը Հայաստանում ավելի մեծ ծավալներով ներդրումների «լուրջ քվարանություն» խոստացավ, միաժամանակ ղեկավարելով, որ Հայաստանում չկա մասնավոր ներդրումները ֆարոզող գաղափարախոսություն, որը դեմ է արձանագրի ու գովաբանի երկրում կատարվող ներդրումները: Ըստ նրա, ներդրումները զարգացնելու ու ընդլայնելու համար այդ ամիսածեղ մթնոլորտը դեմ է ստեղծում հասկալի գաղափարային լրացվածից: Մեր խնդիրն իհարկե, գովաբանելը կամ փնտրելը չէ, այլ առաջնորդվել այն սկզբունքով, որ որևէ խոշոր ու հայտնի կառույցի բուրջը մոտավորում է քանակականորեն սուրճի քանակը փոխարեն դեմ է ուղղակի մտնել մեր ու ներկայացնել նրա օբյեկտիվ վիճակը:

վերցվել է կորեական մոդելը, որը ամենահարմար է Հայաստանի նման փոքր երկրի համար, այն է՝ բազմաձյունը և բազմադաս արտադրություններ: Կոնցենցի առևտրի, սոցալականության և շինարարության ոլորտում ներդրումներն արդեն ակնհայտ են երևանում, որի արտաբերական վերջին օրվանում փոխվել է նաև «Պիցցա դի օռմաների», եվրոպական ոճի խանութների ու կահույքների, կառուցվող հյուրանոցների ու այլ հաստատությունների ակտիվությամբ:

Կոնցենցի նախագահ Խաչատուր Սուփասայանը ծնվել է 1961 թ.-ին, ավարել է Պոլիտեխնիկ ինստիտուտի հավերժական տեխնիկայի ֆակուլտետը: Բարձր է գնահատում իր անցկացրած 14 տարիները «Սիլոն» գործարանում, որտեղ վերջին 3-3,5 տարում ստեղծել է եղել: 1992-94 թթ.-ին աշխատել է արդյունաբերության նախարարությունում, եղել է նախարարի խորհրդակցական, ապա հրաժարվել է այդ դասակարգից և, իր խոսքով, սկսել է ինժեներ խորհուրդի աշխատանքները, ունի երկու զավակ:

թյուն չկա, ոչ մի լուրջ վերլուծական աշխատանք չի արվում այդ ոլորտում: Ներդրումների զարգացման և նպատակային ծրագրերի համար անհրաժեշտ է ստեղծել մի փոքր կարելու ինստիտուտներ, հասկալի ակտիվության ու իրացման բնագավառներում: Մեր արդյունաբերողները չեն ուզում հասկանալ, որ իրենց խնդիրը միայն արտադրելն է, իսկ արտադրանքի իրացումը դեմ է կատարել վերահիշյալ կառույցները: Այդ մտածելակերպը եւ ոչ միայն այդ մտածելակերպը մեր գործարանների ստեղծման մոտ ղեկավարում են և ինչ, նրանցից բաց աշխատողները սոցիալիզմի հոսն է փչում:

- Զգու՛՛մ եմ արդյո՞ք «հավկային մամլիչի» ակտիվությունը:

- Իհարկե, բայց ես, ճիշտն ասած, դա նորմալ եմ համարում, որովհետեւ դրանք մասնավոր խնդիրներ են:

- Ուրեմն կարող եմ ասել, որ դու լուրջ խնդիրներ չե՞ր ունեցել հարկային ու մասնային մարմինների հետ:

- Ըստ խնդիրների մեկ ունեցել, բայց ինչպե՞ս կարող եմ իմ մասնավոր խնդիրը տարածել ամբողջ հանրապետության վրա, եւ ես բոլորին կոչ եմ անում՝ ժամանակն է այդ մտածելակերպի վերջը տալու: Ցուրաբանյունը իր անհասկանալի խնդիր ու օրենքները իր իմացությամբ դեմ է հարբերվի հարկային ու մասնայինի հետ:

- Ինչո՞վ եմ բացատրում այն փաստը, որ վերջին մեկ տարվա ընթացքում հարկային օրենքներն անընդհատ փոփոխվում են:

- Դա նշանակում է, որ խնդիրների վերաբերյալ ավելի ծկուն մտեցնում է ցուցաբերվում, եթե մի օրենք չի գործում, դա բաց արագ փոխում են:

- Կարծիք է արտահայտվում, որ աշխատող, գործարար մարդը Հայաստանում անընդհատ հանդիպում է բյուրոկրատական, ինտելեկտուական դասերի եւ մեծ չափերի է հասել կաշտանայինությանը:

- Ըստ ճիշտ կարծիք է: Կաշտանայինության հարցին ես ուրիշ սեանս

«Գազոյի» ընտանիքի հարստության մասին լեգենդներ են դասում: Ովե՞ր են, վերջապես, Սուփասայանները:

- 4 եղբայր են ու մի փայլ՝ բոլորս էլ բարձրագույնագրական ու ամուսնացած: Եղբայրներից մեկը «ՍԻԼ» կոնցենցի գործադիր ստեղծել է մյուս եղբայրս Արարիկան էմիրություններում կոնցենցի ներկայացուցչության և արտաբերական երկրների սենեակային-վերլուծական խմբի ղեկավարումը: Ես չեմ ցանկանում լինել ինչ-որ մի բյուրոկրատական մեխանիզմների հետ շփվել: Ընտանիքում բոլորս հավասար են, բայց մեծից խելո ու հարգելու ավանդույթը բարձրակարգ է: Մեր ծնողը միշտ էլ խիստ է եղել մեր նկատմամբ, երեխան էր մասնագետներից մեկը, որ ինչ-որ բանի հասել է: Դա բաց դրական է եւ, իմ կարծիքով, մեր ընտանիքի ամենամեծ արժանիքներից մեկն է, որ համար է մեր աշխատանքները լավ են առաջ գնում:

- Զե՞ք գտնում, որ որոշ բնագավառներ՝ մեքանիկ, կրթության, բժշկության եւ այլն, մեծահարուստների ներդրումների կարիք ունեն: Զե՞ք որ, օրինակ, Մանրաբուժքը հիշվում է ոչ այնքան իր փողերով ու գործարաններով, որքան, որքան մեկենաս, իր բարեգործություններով:

- Ես համարում եմ, որ մինչեւ այժմ մեր կատարած բարեգործությունները եղել են ոչ համակարգված: 1998 թ.-ից դեմ է որոշեմ, թե առաջնային որ բնագավառում են ներդրումներ անելու:

Հրան Բագրսյանը ենթարկվել է արտաքին վիրահատության

Երեւան, 18 ԱՅՆՅԱՐԵՐ ԼՈՅՅԱՆ ՏՄՊԱՆ: Երեւանում արտաքին վիրահատության է ենթարկվել Հայաստանի նախկին վարչապետ, ներկայումս «Ազատություն» կուսակցության ղեկավար Հրան Բագրսյանը: Ինչպես հայտնեց «Լուր-Սարս» թժկական կենտրոնի (նախկինում 2-րդ մանկական կլինիկական հիվանդանոց) գլխավոր թժկա Լիդա Մուրադյանը, նոյեմբերի 15-ին որոշ Բագրսյանը դիմել է թժկա արտաքին վիրահատության: Գլխավոր թժկա համոզմամբ ինքնուրույն թժկա փոխարինողը 18-ի երկրային նախատեսվում էր որոշ Բագրսյանի վերականգնմանը բաժնից տեղափոխվելու հիվանդանոցում:

Սա 41-ամյա Հրան Բագրսյանի կրած երկրորդ վիրահատությունն է վերջին երկու ամսում, հոկտեմբերի 15-ին նա ենթարկվել էր որոշ Բագրսյանի վիրահատության:

Լ. Մուրադյանի վկայությամբ, 3,5 ժամ տևած վիրահատությունը, ինչպես նաև հետվիրահատական ժողովը, անցել են առանց բարդությունների: Վիրահատության հաջող օրը հիվանդը արել է առաջին քայլերը: Գլխավոր թժկա համոզմամբ ինքնուրույն թժկա փոխարինողը 18-ի երկրային նախատեսվում էր որոշ Բագրսյանի վերականգնմանը բաժնից տեղափոխվելու հիվանդանոցում:

Սա 41-ամյա Հրան Բագրսյանի կրած երկրորդ վիրահատությունն է վերջին երկու ամսում, հոկտեմբերի 15-ին նա ենթարկվել էր որոշ Բագրսյանի վիրահատության:

ՉԱՄ-ների կոնֆերանսն այսօր

Այսօր նոյեմբերի 19-ին, ժամը 11-ին տեղի կունենա Հայաստանի զանգվածային լրացված միջոցների ընկերակցության կոնֆերանսը, մասնակցությամբ զանգվածային լրացված միջոցների ղեկավարների: Կոնֆերանսի թեման է «Հայաստանի ՉԱՄ-ների տեխնիկական վիճակը և տեղեկատվական և արտադրական հնարավորությունները»: Սույն ծրագիրն իրականացվում է «Եվրասիա» հիմնադրամի աջակցությամբ Մ. Լախանցի միջազգային զարգացման գործակալության (USAID) միջոցներով:

Կոնֆերանսը տեղի կունենա Հայաստանի ժողովրդագրության կենտրոնում, Գրուդի 3-րդ հասցեում:

Այսօր նոյեմբերի 19-ին, ժամը 11-ին տեղի կունենա Հայաստանի զանգվածային լրացված միջոցների ընկերակցության կոնֆերանսը, մասնակցությամբ զանգվածային լրացված միջոցների ղեկավարների: Կոնֆերանսի թեման է «Հայաստանի ՉԱՄ-ների տեխնիկական վիճակը և տեղեկատվական և արտադրական հնարավորությունները»: Սույն ծրագիրն իրականացվում է «Եվրասիա» հիմնադրամի աջակցությամբ Մ. Լախանցի միջազգային զարգացման գործակալության (USAID) միջոցներով:

Կոնֆերանսը տեղի կունենա Հայաստանի ժողովրդագրության կենտրոնում, Գրուդի 3-րդ հասցեում:

«Արմենիա» բանկի ավանդատուները հանդիպեցին գլխավոր ղեկավարին

Երեւան, 18 ԱՅՆՅԱՐԵՐ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՍ: Ինչպես հաղորդվել էր, «Արմենիա» բանկի խաբված ավանդատուներին նոյեմբերի 18-ին դեմ է ընդունել ՀՀ գլխավոր ղեկավար Գեորգի Խաչատրյանը: Այսօր ավանդատուների 3 ղեկավարներ և գլխավոր ղեկավարի միջոցով տեղի է ունեցել երկրամյա հանդիպում: Խոսակցությունը տեղափոխվել էր ինչպես նաև ինչ ուղիներով է հնարավոր գտնել մասնակիորեն փոխհատուցել սուստաների վնասները, թե ովքեր են ինչով են մեղավոր նյութի ձգձգումների համար, ինչպես բաշխվեն բանկի ժողովրդագրական (եթե այդպիսի կան) միջոցները և այլն: Անեմ, որ կառավարությունը եւս զբաղվում է ավանդատուների հարցով, որը նմանակերպ հետ, հավանաբար, վերջնական լուծում կգտնվի:

Այսօր նոյեմբերի 19-ին, ժամը 11-ին տեղի կունենա Հայաստանի զանգվածային լրացված միջոցների ընկերակցության կոնֆերանսը, մասնակցությամբ զանգվածային լրացված միջոցների ղեկավարների: Կոնֆերանսի թեման է «Հայաստանի ՉԱՄ-ների տեխնիկական վիճակը և տեղեկատվական և արտադրական հնարավորությունները»: Սույն ծրագիրն իրականացվում է «Եվրասիա» հիմնադրամի աջակցությամբ Մ. Լախանցի միջազգային զարգացման գործակալության (USAID) միջոցներով:

Կոնֆերանսը տեղի կունենա Հայաստանի ժողովրդագրության կենտրոնում, Գրուդի 3-րդ հասցեում:

Տարգազությունը վարել գրեթե ԵՄԲԵՐԱՆԵՐ «Կողմնակց»

Վարդուհի Վարդերեսյանի չծերացող արվեստը

Թատերական արվեստի իսկական տոն էր Գարիբեյ Սունդուկյանի անվան Պետական ակադեմիական թատրոնում: Այստեղ սեղի ունեցավ ժողովրդական դերասանուհի, Պետական մրցանակների դափնեկիր Վարդուհի Վարդերեսյանի բեմեֆիսը՝ նվիրված նրա ստեղծագործական գործունեության 50-ամյակին:

Ընդհանուր առմամբ Վարդուհի Վարդերեսյանը բեմական կերպարային գործունեության առթիվ, Սունդուկյանի անվան թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար, ՀՀ արվեստի վասակավոր գործիչ Վահե Շահվերդյանը նեց, որ ի վերջո մայր թատրոնի բեմում հարություն է առնում մի ավանդույթ, որը վերջին տասնամյակներում վերացել էր հայկական թատերական կյանքից: Պատահել է, որ բեմեֆիսից հետո ամենուրեք արհեստը միանգամայն հայտնի է դարձել: Ասկայն այդ օրը բեմեֆիսն էր մի արհեստի, որի մասին աշխարհահռչակ դերասան Վահրամ Փափաջյանն ասել է. «Այնքան ճշուն, դուրսբերելու անհամար գործեր կան մի մանյուկ, եթե դժվար է դասկերպել, ապա անհաղթահարելիորեն դժվար է անձնավորել բեմահարավում երիցս մայրացած մի կնոջ համար... Վարդուհին իր ներաշխարհով ու արհեստով դարձել էր հում-հում կրթիչը: Եվ մի մանյուկ: Իսկ այն վերջին խոսքը, որ հեղինակը դրել է փոքրիկ Ջոնիի շուրջը, որով նա փակում է թատերաբեմի մի հարցական նշանակով՝ «Բնավ է, բե ինչ-որ մի սեղ մի բան սխալ է...» անբառան դասեր կան Վարդուհու ծակաշին եւ նրա արհեստական զարգացման անխաղախ գրավակները»:

Իսկ նաև ավոր բեմագրիչ Վարդան Ամենյանն այսպես է բնութագրել արհեստուհուն. «Այլերը, Վարդուհի, այլերը բեմում ու մեծության առավանջան են: Երջանիկ դերասանուհի ես. ին արվեստը ծերություն չունի»: Բեմի իշխանուհու հաղթահանող կայացավ Սիմոնա դը Բովուարի «Մեմախոսություն» ստեղծագործությանը, որը սկսվում է հետևյալ տողով. «Լուսին, դու մախուր ես, անբիծ, դու նման ես ինձ...»: Եվ ապա՝ «ես ծնվել եմ ուրիշ մոլորակի համար, սխալ սեղ եմ ընկել...»:

Կյանքի դաժան հարվածների սակ ընկած կնոջ ողբերգությունը Վարդուհի Վարդերեսյանը ներկայացրեց մեծ վարդերեսյանը եւ այդ տղամարդկային շայտասանի թատերական գործիչների միության նախագահ երվանդ Դազանյանն իր ելույթում ասաց. «Մեր սիրելի Ջոնի, դու ամբողջ

ընկալն նվիրում ես թատրոնին: Միայնակ բեմ դուրս եկար եւ հաղթեցիր բոլորիս: Դու մեր սակավ ընտրյալներից ես»:

Ողջույթի եւ ընդհանրապես խոսում շայտասանի շանթաթերության մեակույթի փոխնախարար Արամ Մանուկյանը նեց, որ տասնյակ տարիներ ընկալն նվիրում ես թատրոնին:

ի իր գործունեությամբ Վարդուհի Վարդերեսյանն արժանիորեն վասակել է ժողովրդի սերը: Բեմում ընկերակցել է Վահրամ Փափաջյանին, Հայրապետյանին, Վաղարշ Վաղարշյանին, Ավետ Ավետիսյանին, Սիեր Սկրյանին եւ հայկական թատերական արվեստի ուրիշ վարդերեսի:

Վարդուհի Վարդերեսյանը մայր թատրոնի բեմի վրա իր արվեստի երկրորդագունեակն էր մի օմանյելի երկրորդագունեակ, իր ելույթում ասաց արհեստի մասին երկրորդի հետ մեակույթի կապերի եւ համագործակցության հայկական ընկերության ներկայացուցիչ Հակոբ Առաքելյանը:

Ընթերցվեցին շայտասանի Հանրապետության սահմանադրական արհեստի նախագահ Գագիկ Հարությունյանի, Սունդուկյանի անվան թատրոնի ստեղծագործական խմբի ողջույթի ուղերձները:

Վարդուհի Վարդերեսյանի բեմական գործունեության 50-ամյակի եւ փայլուն բեմեֆիսի առթիվ ընդհանրապես արհեստի խոսքում ասացին նաեւ նրա գործընկերները՝ ժողովրդական արհեստ վարդերեսի Արաքելյանը, վասակավոր արհեստի ժենյա Ավետիսյանը, շայտասանի շանթաթերության թեմեֆիսի մեակույթային միության փոխնախագահ Դոնատա Մարտիրոսյանը եւ շատ ուրիշներ:

Ծաղիկների եւ ողջագուրմուկների ծովում հայտնված արհեստի ընդհանրապես հայտնեց իր արվեստի հանդեպ ցուցաբերած ուշադրությունը համար եւ խոստացավ այսուհետ եւս շատ անկախ հայկական թատերական արվեստին ծառայելու վե հաջողությունը:

ԵՐԵՎԱՆ

Ուշագրավ զեկուցումներ գրականության ինստիտուտում

Օրերս ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի Մանուկ Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտում տեղի ունեցավ գիտական նստաքննարկ՝ «19-20-րդ դարերի հայ գրականությունը միջազգային գրական համադասակարգում» վերաբերյալ: Առաջին օրը ներածական խոսքով եւ «Հայ գրականության համեմատական ուսումնասիրության արդի վիճակն ու խնդիրները» թեմայով ելույթ ունեցավ ինստիտուտի տնօրեն, ակադեմիկոս Էդվարդ Ջրբաբյանը: Այնուհետեւ լսվեցին երեք զեկուցում՝ բանասիրության գիտության Պիոն Հակոբյանի «Խ. Աբովյանի գեղարվեստական մասնորոնչության ակունքների հարցը», բանասիրության գիտության Վլադիմիր Կիրակոսյանի «Արեւմտահայ տղերքան 20-րդ դարի սկզբին եւ միջազգային գրական ուղիներում» եւ բանասիրության թեմեֆիսի Ավիգնա Արամյանի «Դոկտրինայի իրավիճակները հայ գրողների

ստեղծագործություններում»: Հաջորդ միտին լսվեց եւս չորս զեկուցում՝ բանասիրության գիտության Գրիգոր Հակոբյանի «20-րդ դարի հայ վեպի ինֆունկցիայի խնդիրը», բանասիրության թեմեֆիսի Համբարձում Զեկուցումի «Լեւոն Շանթի ստեղծագործությունը համաձայնագրական գրական շարժման լույսի սակ», բանասիրության գիտության Ելենա Ալեքսանյանի «Յրանհավան սիմվոլիզմը եւ դարակարգի հայ տղերքան (Տերյան եւ Մեծարեց)», եւ բանասիրության գիտության Ազատ Եղիազարյանի «Լորդադոյն երջանի հայ գրականության սիմպոնիայի հարցը»:

Բ. Ա.

Ա շանային գեղեցիկ մի օր անցնում էի օդերայի հրադարձակ եւ հիանում տեղադրված, այժմ արդեն մեակույթային գանձեր դարձած, արձաններով: Կանգ առա վայելելու իմ ֆաղափ «անբացակա շեղաճուր քնակիչների ներկայությամբ»:

Չարմանահրաւ արեւը ջերմություն էր ճառագում լուսառոգելով հայ երկու մեծահռչակ գավակներին:

1957 թ. նոյեմբերի 17, բազմամարդ է օդերայի հրադարձակը, ցերեկվա ժամը 4-ն է: Ամբողջ են բարձ-

կադեմիայի թղթակից անդամ, ՀՍՍՀ ժողովրդական նկարիչ Արա Սարգսյանին եւ երիտասարդ տղանդաւա, խոսուումնակից ֆանդակագործ Դուկաս Զուբարյանին:

Արձանների բարձրությունը 4 մետր է, իսկ դասվանդանի հետ 8,5 մետր: Պատվանդանը կառուցված է Բժնիի բաց շագանակազույն գրանիտից, իսկ հեղինակն է Երեւանի գլխավոր ճարտարապետ Գ. Աղաբաբյանը:

Ինչու էլ չզգացի, թե ինչպես հիշողություններս ճամփա ընկան, գնացի-գնացի ու կանգ առան Գորկու անվան ՀԱՄԽ-ի բանվորական թատերական է: Հայասանի կրճոււմ վառվեց լուսավոր մի փառու, որդես կուլտուրայի աննախընթաց վերելք: «Խորհրդային Հայասան», N 73293. «Օդերային թատրոնում մարտի 27-ին կայացավ «Անու» օդերայի առաջին բեմադրությունը: Երկրորդ դասերից հետո, Լուսուող-կոմի տեղակալ Գեորգ Արվըր հայտարարեց Կենտրոնի նախագահության որոշումը՝ կոմպոզիտոր Արմեն Տիգրանյանին արվեստի վասակավոր գործիչ եւ Շարա Տայանին վասակավոր երգչի կոչում շնորհելու մասին: Ամենա չմնաց այս հան-

րոնի մուսի առջեւ (այդուպ եւ կոչվում, այժմ արդեն Ասանիւլաւսկու անվան թատրոնի տարածքը):

Հիշողություններս հետզհետե ծեւավորվում էին, որուակի տեւ ստանում, կենդանանում որդես թախանձանուե դասերներ դասանց ստեղծելով կիսվելու հայրենակիցներին հետ:

1933 թվականի հունվարի 20-ին բազմամարդ էր թատրոնի դահլիճը, ցնծում են առաջին նվիրյալները, հաղթահանող եւ առաջին ունկնդիրները, որոնց այլերի առջեւ բացվում է օդերային թատրոնի թավեյա վարագույրը իր մեջ ամփոփելով ժամանակների ուղեծիւ սեւը, երազը: Մարում են «Ինտերնացիոնալի» վերջին հնչյունները, եւ Արտ Եղիազարյանը բացում է հանդիսության արտոդրությունը: Ցնծությունը կատարյալ է: Հ. Թումանյանի «Թմկաբերդի առումը» որդեմի հենի վրա ստեղծված, տաղանդաւա կոմպոզիտոր Ալ. Մոնեղիարյանի երաժշտությունը նվագախմբի դիրիճոր Ասուրեւմանի ղեկավարությամբ, ազդարարում է «Ալմաս» օդերայի բեմական ծնունդը: Այսօրվա երեւանի օդերային թատրոնը հանդիսանալու է ավանդադասը ստեղծվելի հայ օդերաների, որդես մեղեդիացված դասունություն:

Առաջին բեմադրությունն իրականացրել է ռեժիսոր Բուրջալյանը, ծեւավորել Մարտիրոս Մարյանը, խմբավոր Լիկուսիկ, բալետմայսեր Պրեսնյակով: Գերեզեր կատարեցին Ալմաս-Ռոմանովա, Լադիր Շահ-Իսեկի-Չովհաննիսյան, Թաթուլ-Վարդանյան:

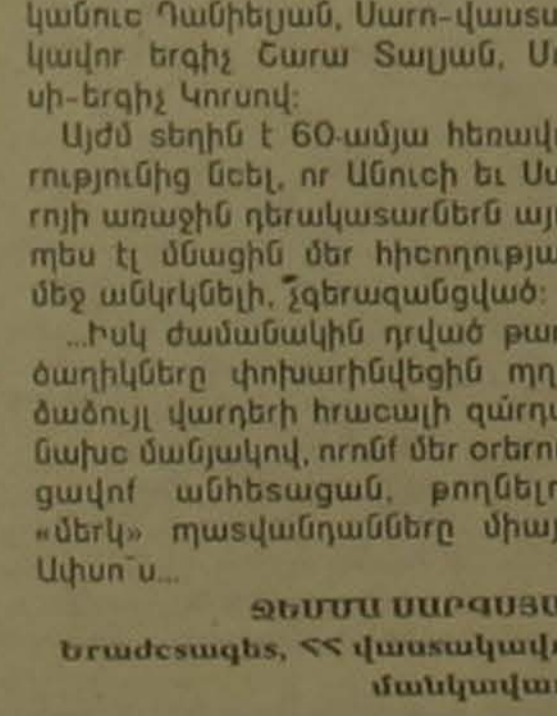
Տարեթվերն աճում են իրենց բնականոն առաջացյալ ընթացքով: Շարունակվում է կյանքը ստեղծարար հուեագրության վերելքով, իսկ օդերային թատրոնն ապրում ստեղծագործական եռուն գործունեությունը: 1935 թվական. «Խորհրդային Հայասան», N 17, հունվարի 20, կարդում են Կենտրոնական կոմիտեի ֆարսուդար Աղասի Խանջյանի հողվածը՝ «Այսօր մեր օդերան երկու

թիւյան, ռեժիսորի ասիստենտ Շարա Տայան: Գերեզեր կատարեցին Ա. Անու-Վասակավոր երգչուհի Հայկանուե Դանիելյան, Մարտ-Վասակավոր երգիչ Շարա Տայան, Սուսի-Երգիչ Կոստով:

Այժմ տեղին է 60-ամյա հեռավորությունից նեւ, որ Անուի եւ Մարտի առաջին դերակատարներն այդուպ էլ մնացին մեր հիշողության մեջ անկրկնելի, չգերազանցված:

...Իսկ ժամանակին դրված թարմ ծաղիկները փոխարինվեցին ողորմածույլ վարդերի հրաւալի գնդարանախ ծանյակով, որոմ մեր օրերում ցավով անհետացան, բողոքելով «մերկ» դասվանդանները միայն: Ափսոս...

ԶԵՄՄԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ, Երաժշտագետ, ՀՀ վասակավոր մանկավարժ

Ն ո ս ա լ ժ ի

...Իսկ պղնձաշույլ վարդերի զարդանախիշ մանյակը անհետացավ հայ ազգի երկու մեծ գավակների արշանների պասվանդաններից: Ափսոս...

րանում կառավարության եւ կուսակցության ղեկավարները Ա. Թովմայանը, Ա. Քոչինյանը, Հ. Մարգարյանը, Հ. Բաղդասարյանը, Ա. Սահակյանը, արվեստի ու կուլտուրայի գործիչներ: Տեղի է ունենում հայ մեծ գավակների Հ. Թումանյանի եւ Ա. Մոնեղիարյանի բունգաձույլ արձանների բացումը: Հնչում է Սովետական Միության հիմնը եւ ծերմակ ծածկոցները դանդաղ իջնում են ցած: Պատվանդաններից դրվում են թարմ ծաղիկներ: Միտինգը բացում է Երեւանի ֆաղստվեցի գործկոմի նախագահ Գ. Փափաջյանը, բռնկվում են հիացական, որոնջողոտ ծափահարությունները: Երեւանից ողջունում եւ ընդհանրապես վարում են մեակույթի նախարար Ա. Շահինյանը, գրող Գ. Մարյանը, որը մասնավորապես ասաց. «Խոսքի եւ հնչյունի երկու վարդերները կանգնած են գրանիտե դասվանդանի վրա, այն օդերային թատրոնի առաջ, որի ամենակարկառուն ու հաստատուն սյուներից են նրանք»: Այդ հանդես է գալիս օդերային թատրոնի գլխավոր ռեժիսոր Վ. Վարդանյանը: Երեւանից բուեւ ծափերի սակ Գ. Փափաջյանը ընդհանրապես կուլտուրային է հայտնում արձանների հեղինակներ ԱՍՀՄ գեղարվեստի արտական կյանքում իրենց խորհրդի աշխատանքներին աջակցելու գործում:

Երեկո՝ նվիրված Պեղոնի Զոբյանին

Հայասանի կանանց հանրապետական խորհուրդը երաժշտաւեր հասարակայնությանը հրավիրել էր Արամ Խաչատրյանի անվան համերգասրահ, մասնակից դառնալու սիրված կոմպոզիտոր Պեղոնի Զոբյանի ստեղծագործական երեկոյին:

Խորհրդի նախագահ ֆիլին Երա Հակոբյանը ներկայացնելով Զոբյան կոմպոզիտորին որդես սիրված ու գնահատված արվեստագետ, կարեւորեց նաեւ նրա բարձր արժանիներն ու գործունեությունը հասարակական կյանքում իրենց խորհրդի աշխատանքներին աջակցելու գործում:

Կոմպոզիտորի ապրած իմաստավոր տարիները, ստեղծած երաժշտական գործերի մասին խոսեցին երաժշտագետներ, կոմպոզիտորներ: Երեկոյի ընթացքում հնչեցին Գեղոնի Զոբյանի ստեղծագործություններից սոնետներ, վոկալ օարի, սիմֆոնիաներ: Ելույթներ ունեցան Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի երիտասարդ օրջանավարտներ: Երանց կատարմամբ հնչեցին կոմպոզիտորի վերջին օրջանում գրված ստեղծագործություններից, հանդիսատեսի դասին հանձնվեց առաջին անգամ կատարվող երգեր: Երկու ժամ շարունակ համերգասրահում թեւածում էր չբյանական երաժշտական ակորդների շունչն ու ռիթմը: Իսկ նրա արվեստի ամենամեծ գնահատանքը ծաղիկներն էին ու ջերմ ծափահարությունները:

ԳՈՏԱՐ ԳՈՐԾՈՒՄ

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈՒԼ

32 մասնակիցներից 31-ը հայտնի են

Հայտնի են դարձել 1998 թվականի ամռանը Ֆրանսիայում անցկացվելիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության եզրափակիչի 32 մասնակիցներից 31-ը:

Ասիական զոնու երրորդ ուղեգիրը վիճարկեցին երկու խմբերում երկրորդ տեղերը զբաղեցրած ճապոնացի և Իրանի հավաքականները: Մալայզիայում կայացած խաղում ավելի ուժեղ էին ճապոնացի ֆուտբոլիստները, որոնք հաղթեցին 3-2 հաշվով և իրավունք ստացան հանդես գալու Ֆրանսիայում:

Սի դրվագ աշխարհի առաջնության եզրափակիչի համար Ուկրաինա-խորվաթիա խաղից, որն ավարտվեց 1-1 հաշվով:

ԱՄՆԱ
Առաջին խումբ
Կասար-Մաուրոյան Մարախա՝ 0-1
Չինաստան-Բուվեյթ՝ 1-0

	Խ	Յ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ս. Մարախա	8	4	2	2	8-6	14
2. Իրան	8	3	3	2	13-8	12
3. Չինաստան	8	3	2	3	11-14	11
4. Կասար	8	3	1	4	7-10	10
5. Բուվեյթ	8	2	2	4	7-8	8

Իսկ Հյուսիսային և Կենտրոնական Ամերիկաները ներկայացնող վեց երկրների թիմերից երրորդ երջանիկը Յամայկայի հավաքականը դարձավ լայն երկրի ֆուտբոլիստները առաջին անգամ կմասնակցեն աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլին:

Ներկայացնեն եզրափակիչի իրավունք ստացած բոլոր 31 հավաքականներին Բրազիլիա, Ֆրանսիա, Իտալիա, Անգլիա, Յուգոսլավիա, Շոտլանդիա, Գերմանիա, Դանիա, Նորվեգիա, Ավստրիա, Բուլղարիա, Ռումինիա, Իսպանիա, Բելգիա, Հարավսլավիա, Խորվաթիա, Արգենտինա, Կոլումբիա, Պարագվայ, Չիլի, Մեքսիկա, ԱՄՆ, Յամայկա, Հարավային Կորեա, Մաուրոյան Մարախա, Ճապոնիա, Կամբոջիա, Մարոկկո, Թունիս, ՀԱՀ, Լիբիա:

ԿՈՆԿԱՑՅՈՒ
Յամայկա-Մեքսիկա՝ 0-0
ԱՄՆ-Սալվադոր՝ 4-2
Կոստա Ռիկա-Կանադա՝ 3-1

	Խ	Յ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Մեքսիկա	10	4	6	0	23-7	18
2. ԱՄՆ	10	4	5	1	17-9	17
3. Յամայկա	10	3	5	2	7-12	14
4. Կոստա Ռիկա	10	3	3	4	13-12	12
5. Սալվադոր	10	2	4	4	11-16	10
6. Կանադա	10	1	3	6	5-20	6

ՀԱՐԱՎԱՅՈՒ ԱՄԵՐԻԿԱ
Արգենտինա-Կոլումբիա՝ 1-1
Չիլի-Քոլիմիա՝ 3-0
Պերու-Պարագվայ՝ 1-0
Ուրուգվայ-Էկվադոր՝ 5-3

	Խ	Յ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արգենտինա	16	8	6	2	23-13	30
2. Պարագվայ	16	9	2	5	21-14	29
3. Կոլումբիա	16	8	4	4	23-15	28
4. Չիլի	16	7	4	5	32-18	25
5. Պերու	16	7	4	5	19-20	25
6. Էկվադոր	16	6	3	7	22-21	21
7. Ուրուգվայ	16	6	3	7	18-21	21
8. Քոլիմիա	16	4	5	7	18-21	17
9. Վենեսուելա	16	0	3	13	8-41	3

ԵՕԿ-ի գլխավոր համաժողովը

Լոյենբերի 14-16-ը Հվեդիայի մայրաքաղաք Մոնակոյում անցկացվեց եվրոպայի օլիմպիական կոմիտեի գլխավոր համաժողովը: Լրա աշխատանքներին մասնակցեցին Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Ալեքսան Ավեսիյանը և գլխավոր Խարտուղար Հարություն Յավրյանը:

Ինչպես հայտնեցին ՀԱՕԿ-ի լրատվական ծառայությունից, համաժողովում հավելվածում հանդես եկավ եվրոպայի օլիմպիական կոմիտեի նախագահ, բելգիացի ժակ Ռոզը (ի դեպ, Մոնակոյում նա վերցնելիք իր դաշտնում): Մասնակիցների ուժադրությանը ներկայացվեցին Լազան-1998 և Սիդնեյ-2000 օլիմպիական խաղերի կազմակերպիչների և «Օլիմպիական համաժողովում»

կազմակերպության հավելվածում: Ռոզը 1998-ի եվրոպայի ՕԿ-ի համաժողովն անցկացնելու նոյեմբեր ամսին, Սանկտ Պետերբուրգում: Համաժողովի մասնակիցները որոշեցին 2001 թվականի եվրոպայի երիտասարդության ծննդային օլիմպիական օրերն անցկացնել Ֆինլանդիայում, ամառայինները՝ Իտալիայում:

Հաշվի առնելով ԱՊՀ երկրների ներկայիս սենսակազմ վիճակը և մարզական արդյունքները, «Օլիմպիական համաժողովում» կազմակերպությունը մշակեց նոր ծրագիր՝ այդ երկրներին լրացուցիչ զգուշացում ցույց տալու համար: Եվրոպայի օլիմպիական կոմիտեի գլխավոր համաժողովին մասնակցում էին 48 երկրների ԱՕԿ-ներ:

Մտորսը և օրենքը

Եվրաստրուրդը «Մորիս» ծրագրի քննարկներում շոտլանդ անցկացրեց «Մտորսը և օրենքը» թեմայով սեմինար-խորհրդակցություն, որին մասնակցում էր նաև ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի և սպորտի նախարարության սպորտվարչության ղեկավար Արարիկ Գեորգյանը: Ինչպես հայտնեցին սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից, Իսպանիայի մայրաքաղաքում

անցկացված սեմինար-խորհրդակցությունում Ինտերվեյցին եվրոպական երկրներում միասնական օրենսդրական դաշտի, նորմատիվային ակտերի մշակման, միջազգային մարզական արհեստագործունեությանը վերաբերող հարցեր: Ռոզը ստեղծել է կոորդինացիոն խորհուրդ, որը կզբաղվի մարզական քննադատությամբ իրավական դաշտի ստեղծման խնդիրներով:

«Ֆեդերացիայի գավաթի» համար

Օլիմպիական հերթափոխի մանկադասակներում դրոշմի թեմիսի դաշտում անցկացվեց Հայաստանի թեմիսի ֆեդերացիայի դասակների և աղջիկների թիմային առաջնությունը: Թիմերը, որոնցից յուրաքանչյուրի կազմում ընդգրկված էին չորսական մասնակիցներ (18, 16, 14 և 12 տարեկան) դայվար մղեցին «Ֆեդերացիայի գավաթ» մրցանակի համար:

Աղջիկների մրցումներին մասնակցեցին ընդամենը երեք թիմեր: Գավաթը նվաճեցին ՕՅ մարզադպրոցի թեմիսիստուհիները: Հաղթողները հանդես եկան հեծնայլ կազմով՝ Թերեզա Սիմոնյան, Իրինա Ուկրայնյան, Տաթևիկ Բաբայան, Աննա Մովսիսյան: Հաջորդ տեղերում են «Արարատ» մարզական

թի և ֆիզիկայի ինստիտուտի «Հայաստան» մարզադպրոցի կառավարները:

Պատանիների մրցադասակներում հանդես եկան Երեւանի և Գյումրիի հինգ թիմեր: Այստեղ նա ամփոփել է օլիմպիական հերթափոխի մարզադպրոցի թեմիսիստների գերազանցությունը: Դրոշմի երկու թիմերը, մյուս երեք թիմերի նկատմամբ տարած հաղթանակներից հետո, վիճարկեցին գլխավոր մրցանակը: Հաղթողով վճռակառ խաղում գավաթը նվաճեց ՕՅ մարզադպրոցի առաջին թիմը՝ ԱՄԻ Մակիչյան, Եղիշե Եղիազյան, Հարություն Սոֆյան, Արման Սիմոնյան կազմով երկրորդ տեղը զբաղեցրեցին Մարտիրոս Թորոսյանի թիմը, իսկ երրորդ տեղում է «Արարատ» մարզական խաղակազմը:

Ֆուտբոլ

Փողային հարցեր

Ռուսաստանի առաջնության բարձրագույն խմբի մասնակից «ԿամՍՁ» (Նաբրեժնիե Չելնի) թիմը մրցաշրջանի ավարտից մասնավորապես մեկուկես ամիս առաջ դաշտվեց: Նրա ունեցած միավորներից վեցը հանվեց: Պատճառն այն էր, որ թիմը չէր վճարել Կալինինգրադի «Բալթիկայից» «ԿամՍՁ» տեղափոխված թիմառուս ֆուտբոլիստ Յուրի Շուկանովի համար: Վեց միավորից զրկվելը ծանր հարված էր բարձրագույն խմբում մնալու համար: Պայմանագրի թիմին: Պարզ է, որ «ԿամՍՁ»-ը հայտնվեց առաջին խումբ տեղափոխվող եռյակում:

Եվ այժմ կրկին փողային հարցեր: ՌԳ յուրօրինակ ֆուտբոլի լիգայի ստուգիչ-կարգադրական կոմիտեի քյուրոյի նիստում որոշվել է, որ Մոսկվայի «Տորպեդո-Լուժնիկից» իր մոտ տեղափոխված լիգայից լեգեոնականներ Թոմաս Ռաժանուկասի և Ալիաս Պրեկայսիսի համար «ԿամՍՁ»-ը ղեկավարված է վճարի միջոցով նոյեմբերի 20-ը: Բյուրոյի անդամները հաշվի են առել երկու թիմերի միջև կայացված փոխհամաձայնությունը, այնուամենայնիվ, զգուշացրել են, որ գումարը, այն էլ՝ սկզբնականում, ժամանակին չվճարելու դեպքում կորսի ՊՖԼ-ում թիմի մնալու հարցը:

ԹԵԼՆԱ

Լավագույն սասնյակը

Հանուվերում ավարտված թեմիսի աշխարհի առաջնությունից հետո ուժեղագույնների ցուցակում որոշ փոփոխություններ կատարվեցին: Իհարկե, Փիթ Մամփրասն էլ ավելի ամրադնոց իր դիրքերը: Երկրորդ հորիզոնականում հայտնվեց Պասրիկ Ռաֆթերը, որն այն-տեղից ցած մղեց Հանուվերի անհաջողակ Մայլ Չանգին: «Կենտրոն գավաթի» մրցումներում հաղթելուց հետո 11-րդ տեղից 6-րդում հայտնված եվգենի Կաֆելնիկովը, աշխարհի առաջնությունում գրավելով երկրորդ տեղը, բարձրագույն ևս մեկ աստիճանով:

Կանայք չեն ուզում ես մնալ

Աշխարհի առաջնության մասնակից Իրինա Միխայլան (Ռումինիա) Տղամարդկանցից հետո իրենց չեմպիոնություն ղեկավարեցին: Աշխարհի կանանց առաջնությունում անցկացվում է Նյու Յորկում, հանրապետության թեմիսիստուհիներ:

Ավարտվեցին Հայաստանի Կախմասի կենտրոնական սան ռադարականց և կանանց առաջնությունները: Հվեյցարական մրցակարգով անցկացված երկու մրցաշրջան էլ ընթացան չափազանց լարված դայվարում: Լոյենիսկ վերջին դարձիայի ավարտից հետո դարձ չէին հաղթողները, և միայն Բուխտուցի գործակիցների հավաքակազմը անվանեց չեմպիոններին:

Կանանց մրցաշրջանում չորս Կախմասիստուհիներ՝ Լոնա Մահալյանը, Արուսյակ Գրիգորյանը, Նելլի Աղինյանը և Լիլիթ Գալստյանը ինը տուրնում վաստակեցին 6,5-ական միավոր և ըստ գործակիցների այս հերթականությանը էլ տեղեր գրավեցին ադյուսակում: ՀԵԿՏ-ի չեմպիոնուհի Լոնա Մահալյանը իրավունք ստացավ մասնակցելու հանրապետության կանանց առաջնությանը, ինչպես նաև միջազգային մրցաշրջանի ուղեգիր նվաճեց: Երկրորդ և երրորդ մրցանակակիրներ Արուսյակ Գրիգորյանն ու Նելլի Աղինյանը դարձան ավարտված արժեքներով Վերցնաձուժող դիրքերը զիջեց առաջին կենցիկանակ անցկացրած Նաիրա Մովսիսյանը (նա ինչո՞ք հնարավորից նույն-նան միավոր ուներ): Նաիրան ի վերջո 6 միավորով 5-6-րդ տեղերը բաժանեց ԱՄԻ Ավանեսյանի հետ:

Տղամարդկանց առաջնության 80 մասնակիցների թվում էին երկու Կախմասիստուհիներ: Նրանցից Գոհար Ղևոնդյանը՝ Հայաստանի կանանց վերջին երկու առաջնությունների հաղթողը, բավականին հաջող հանդես եկավ տղամարդկանց մրցադայվարում: Գոհարը 5-8-րդ տուրնում չորս անընդմեջ հաղթանակ էր տարել և հավակնում էր ամենաբարձր տեղերին: Հաջողությանը նա մոտ էր նաև վերջին տուրնում, սակայն

սիավեց ու դարձան լիգայից 6,5 միավորով բաժանելով 5-9-րդ տեղերը: Իսկ ՀԵԿՏ-ի չեմպիոն դարձավ դասանի Վարուժան Հակոբյանը, որը Արման Հայրապետյանի և Գարիկ Սարգսյանի հետ 7,5 միավորով բաժանել էր 1-3-րդ տեղերը: Վարուժանի գործակիցները ամենաբարձրն էին: Այս երեք Կախմասիստուհիները իրավունք ստացան մասնակցելու Հայաստանի տղամարդկանց առաջնության առաջին խմբի մրցաշրջանին: Բացի այդ, Վարուժան Հակոբյանին և Արման Հայրապետյանին միջազգային մրցաշրջան մեկնելու համար կտրվեցին ինտերնաթի սոմեր: Թանկարժեք նվերներով դարձան ավարտված երրորդ մրցանակակիրը՝ Գարիկ Սարգսյանը: Ռ. Ա.

